

VALSTS KONTROLE

Skanstes iela 50, Rīga, LV-1013; tālr. 67017500; e-pasts: pasts@lrvk.gov.lv

Rīgā

19.09.2023. Nr. 2.4.1-29/2022/ATZ/29

Atzinums

Finanšu ministram Arvilam Ašeradenam

pasts@fm.gov.lv

PAR LATVIJAS REPUBLIKAS 2022. GADA SAIMNIECISKĀ GADA PĀRSKATU

ATZINUMS AR IEBILDĒM

1. Pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 3. panta 1. punktu un Valsts kontroles Revīzijas un metodoloģijas departamenta 2022. gada 17. augusta revīzijas grafiku Nr. 2.4.1-29/2022, ir veikta finanšu revīzija par Latvijas Republikas konsolidēto 2022. gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem (turpmāk – Saimnieciskā gada pārskats) sagatavošanas pareizību, kas ietver finanšu pārskata, tajā skaitā valsts konsolidētās grāmatvedības bilances 2022. gada 31. decembrī un tās pielikumu, pārskata par valsts konsolidēto pārādu 2022. gada 31. decembrī un tā pielikumu, kā arī pārskata par konsolidētā kopbudžeta izpildi 2022. gadā un tā pielikumu un Finanšu ministrijas vadības ziņojuma par Saimnieciskā gada pārskatu pārbaudi.
2. Pamatojoties uz revīzijā konstatētajiem faktiem, izņemot sadaļā *Atzinuma ar iebildēm pamatojums* minēto jautājumu ietekmi, Saimnieciskā gada pārskats visos būtiskajos aspektos sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par valsts finansiālo stāvokli, tā izmaiņām un valsts darbības finansiālajiem rezultātiem saimnieciskajā gadā, kas noslēdzās 2022. gada 31. decembrī, un ir sagatavots atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.
3. Revīzija veikta saskaņā ar starptautiskajiem publiskā sektora revīzijas standartiem, ievērojot neatkarīgiem revidentiem noteiktās ētikas prasības. Valsts kontroles atbildība, kas izriet no standartu prasībām, ir aprakstīta tālāk šī atzinuma sadaļā *Valsts kontroles atbildība*, kā arī revīzijas ziņojumā. Revīzijā ir iegūti pietiekami un atbilstoši pierādījumi, kas nodrošina pietiekamu pārliecību, lai sniegtu atzinumu.

ATZINUMA AR IEBILDĒM PAMATOJUMS

APJOMA IEROBEŽOJUMI 2022. gada 1. janvārī

4. Valsts kontrole revīzijā “Par Latvijas Republikas 2021. gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” sniedza atzinumu ar iebildēm, nosakot apjoma ierobežojumus pārskata gada beigās, par kuriem arī tiek noteikts apjoma ierobežojums attiecībā uz konsolidēto pārskatu sākuma atlikumiem 2022. gada 1. janvārī. Detalizētu informāciju par revīzijas apjoma

ierobežojumiem 2022. gada 1. janvārī skatīt [atzinumā “Par Latvijas Republikas 2021. gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem”](#).

APJOMA IEROBEŽOJUMI 2022. gada 31. decembrī

5. Valsts kontrole attiecībā uz *Ilgtermiņa ieguldījumiem*, kas Saimnieciskā gada pārskatā ir uzrādīti 268 724,5 tūkst. *euro* vērtībā (jeb 1 % no kopējās *Ilgtermiņa ieguldījumu* vērtības valsts konsolidētajā grāmatvedības bilancē), nevarēja iegūt pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus un noteikt nepieciešamo korekciju apmēru:
  - 5.1. pārskata postenī *Pamatlīdzekļi un Ieguldījuma īpašumi*, kas Saimnieciskā gada pārskatā ir uzrādīti 187 606,1 tūkst. *euro* vērtībā, jo vairākās pašvaldībās uzskaitē ir citām personām piederošie nekustamie īpašumi, pamatlīdzekļiem ir piemērotas neatbilstošas nolietojuma normas un gada slēguma inventarizācijas nav veiktas pilnā apjomā;
  - 5.2. pārskata postenī *Ilgtermiņa prasības* 81 118,4 tūkst. *euro*, jo Valsts ieņēmumu dienests, sagatavojot ikgadējo pārskatu par administrētajiem nodokļiem, nodevām un citiem tā administrētajiem uz valsts budžetu attiecināmiem maksājumiem nav nodrošinājis analītisko uzskaiti pa nodokļu maksātājiem, kā arī korektu un pilnīgu šī posteņa pārskata gada slēguma inventarizāciju.
6. Valsts kontrole nevarēja iegūt pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus un noteikt nepieciešamo korekciju apmēru attiecībā uz pārskata posteni *Apģrozāmie līdzekļi*, kas Saimnieciskā gada pārskatā ir uzrādīti 1 890 031,5 tūkst. *euro* vērtībā (jeb 29 % no kopējās *Apģrozāmo līdzekļu* vērtības valsts konsolidētajā grāmatvedības bilancē). Valsts ieņēmumu dienesta ikgadējā pārskatā par administrētajiem nodokļiem, nodevām un citiem tā administrētajiem uz valsts budžetu attiecināmiem maksājumiem ietvertajām *Īstermiņa prasībām* Valsts ieņēmumu dienests nav nodrošinājis analītisko uzskaiti, kā arī (1) nav nodrošinājis korektu un pilnīgu šī posteņa pārskata gada slēguma inventarizāciju, (2) prasību vērtības samazinājuma apmērs nav aprēķināts, ievērojot iekšējā normatīvajā aktā noteikto regulējumu, (3) konstatētas kļūdas atlikumos pret nodokļa maksātāju saistībā ar iedzīvotāju ienākuma nodokli, gadījumos ar nekorekti veiktajiem pārrēķiniem nodokļa maksātāja labprātīgas nomaksas grafikos. Turklāt aktīva postenis *Īstermiņa prasības* ir nepamatoti palielināts vismaz par 69 860,7 tūkst. *euro*, jo Valsts ieņēmumu dienests nav dzēsis likvidēto/mirušo nodokļu maksātāju parādus.
7. Valsts kontrole attiecībā uz pārskata posteni *Saistības*, kas Saimnieciskā gada pārskatā ir uzrādīts 1 474 578 tūkst. *euro* vērtībā (jeb 6 % no kopējās *Saistību* vērtības valsts konsolidētajā grāmatvedības bilancē):
  - 7.1. nevarēja iegūt pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus un noteikt nepieciešamo korekciju apmēru par 1 274 578 tūkst. *euro*, kas attiecas uz Valsts ieņēmumu dienesta ikgadējā pārskatā par administrētajiem nodokļiem, nodevām un citiem tā administrētajiem uz valsts budžetu attiecināmiem maksājumiem ietvertajām *Saistībām* – Valsts ieņēmumu dienests posteņiem *Īstermiņa uzkrātās saistības, Saistības par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem, Pārējās īstermiņa saistības un Nākamo periodu ieņēmumi, saņemtie avansa maksājumi un transferti* nav nodrošinājis analītisko uzskaiti, kā arī nav veicis korektu un pilnīgu gada slēguma inventarizāciju. Turklāt pasīva postenis *Saistības* ir nepamatoti palielināts vismaz par 257,8 tūkst. *euro*, jo Valsts ieņēmumu dienests nav dzēsis mirušo fizisko personu pārmaksas 150,4 tūkst. *euro* apmērā un likvidēto nodokļu maksātāju neattiecinātās iemaksas 107,4 tūkst. *euro* apmērā nav pārskaitījis uz valstij piekritīgās mantas kontu;
  - 7.2. nevarēja iegūt ticamus, pietiekamus un atbilstošus pierādījumus par 2015. gadā Lielvārdes novada (no 2021. gada 1. jūlija Ogres novads) domes bijušā priekšsēdētāja pašvaldības vārdā

noslēgtā darījuma ar *Riverside HK Ltd* par parādzīmi/vekseli 200 000 tūkst. *euro* vērtībā iespējamo ietekmi vai tās neesamību uz Saimnieciskā gada pārskatu, jo lietā norit tiesvedība.

8. Valsts kontrole nevarēja iegūt pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus un noteikt nepieciešamo korekciju apmēru attiecībā uz pārskata posteņi *Budžeta izpildes rezultāti*, kas Saimnieciskā gada pārskatā ir uzrādīts 1 342 056,3 tūkst. *euro* vērtībā (jeb 21 % no kopējās *Budžeta izpildes rezultātu* vērtības valsts konsolidētajā grāmatvedības bilancē), ņemot vērā iepriekš norādītos revīzijas apjoma ierobežojumus attiecībā uz Valsts ieņēmumu dienesta ikgadējā pārskata par administrētajiem nodokļiem, nodevām un citiem tā administrētajiem uz valsts budžetu attiecināmiem maksājumiem posteņiem.
9. Valsts kontrolei nebija iespējams iegūt pietiekamus un atbilstošus pierādījumus un noteikt nepieciešamo labojumu apmēru Saimnieciskā gada pārskatā uzrādīto *Iespējamo saistību* vērtībai. Saimnieciskā gada pārskatā nav uzrādītas Latvijas iespējamās saistības, kas izriet no dalības starptautiskajās organizācijās pēcnodarbinātības labumu segšanas pienākuma, jo joprojām nav aplēstas iespējamās saistības, kas izriet no pienākuma segt pēcnodarbinātības labumus starptautiskajās organizācijās, kurās Latvija ir dalībvalsts. Tā kā starptautisko organizāciju atbalsta institūciju, kuras nodrošina pēcnodarbinātības pabalstu izmaksu, saistības tiek segtas tieši no šo institūciju budžetiem, kuri, savukārt, lielākoties tiek veidoti no dalībvalstu ikgadējam iemaksām, starptautisko organizāciju saistības par pēcnodarbinātības labumiem proporcionāli Latvijas līdzdalības daļai starptautiskajās organizācijās būtu jāuzrāda Saimnieciskā gada pārskatā kā *Iespējamās saistības*.

APSTĀKĻU AKCENTĒJUMS

10. Valsts kontrole vērš uzmanību uz Saimnieciskā gada pārskata finanšu pārskata posteņu paskaidrojumiem bilances posteņu pārklasifikācijai, konsolidācijai un korekcijām un 40. tabulu, kur skaidrotas veiktās korekcijas, un būtiskākās no tām ir veiktas konsolidētās bilances pasīva posteņos *Rezerves* un *Budžeta izpildes rezultāti*. Šajos posteņos ir veikta korekcija, par koriģējošo notikumu pēc bilances datuma (pašu kapitāla metodes neatbilstoša piemērošana Ekonomikas ministrijā, Tieslietu ministrijā, Kultūras ministrijā un Labklājības ministrijā) samazinot iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultātu un atzīstot rezerves. Tā rezultātā postenis *Rezerves* uz pārskata perioda sākumu ir palielināts par 1 249 652 tūkst. *euro*, uz pārskata perioda beigām – par 1 278 711 tūkst. *euro*, un vienlaikus postenis *Budžeta izpildes rezultāts* uz pārskata perioda sākumu ir samazināts par 1 208 451 tūkst. *euro* un uz pārskata perioda beigām – par 1 268 704 tūkst. *euro*.

ZIŅOŠANA ATBILSTOŠI AUGSTĀKO REVĪZIJAS IESTĀŽU STARPTAUTISKAJAM STANDARTAM (ISSAI)¹

11. Revīzijas jautājums atbilstoši augstāko revīzijas iestāžu starptautiskajam standartam (ISSAI), kas pēc revidentu profesionālā sprieduma bija visnozīmīgākais, veicot Saimnieciskā gada pārskata finanšu revīziju par 2022. gadu, ir Konkurences padomes pieņemto lēmumu ietekme uz Saimnieciskā gada pārskatu.

KONKURENCES PADOMES LĒMUMU IETEKME UZ GADA PĀRSKATU

12. Konkurences padome 2021. gada 30. jūlijā pieņēma lēmumu Nr. 22 “Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu”, kas radīja būtisku ietekmi uz vairākām valsts pārvaldes iestādēm un

¹Starptautiskais revīzijas standarts 701. SRS “Ziņošana par galvenajiem revīzijas jautājumiem neatkarīga revidenta ziņojumā” (*angļu val.* – *Communicating Key Audit Matters in the Independent Auditor's Report*) un augstāko revīzijas iestāžu starptautiskais standarts (ISSAI) 1701 “701. SRS Praktiskās piemērošanas vadlīnijas”.

atvasinātajām publiskajām personām (kā arī to kapitālsabiedrībām). Aizliegtas vienošanās Konkurences padome konstatēja arī 2022. un 2023. gadā starp Latvijā lieliem tirgus dalībniekiem.

13. Valsts kontrole ir secinājusi, ka Konkurences padomes pieņemtie lēmumi rada būtisku ietekmi uz vairākām valsts pārvaldes iestādēm un atvasinātajām publiskajām personām (kā arī to kapitālsabiedrībām), jo liela daļa no lēmumiem ietekmē publisko līdzekļu, tostarp ES fondu vai citu ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļu, efektīvu, taisnīgu un tiesisku izlietošanu.
14. Vienlaikus šie darījumi radīs ietekmi arī nākotnē uz Saimnieciskā gada pārskata finanšu rādītājiem, jo: 1) pasūtītājiem, kuri noslēguši līgumus ar kartēļos iesaistītajiem komercsabiedrībām² par projektu (preču) īstenošanu (piegādāšanu), tikai par būvniecības karteli Centrālā finanšu un līgumu aģentūra un SIA "Vides investīciju fonds" par EKII līdzekļiem³ ir piemērojusi līdzfinansējuma finanšu korekciju uz 31.12.2022. 20 649,4 tūkst. *euro* apmērā⁴; 2) konkurences tiesību pārkāpuma rezultātā ir nodarīti zaudējumi izmaksu sadārdzinājuma veidā, kā arī citi ar pārkāpumu saistītie izdevumi. Tikai būvniecības kartēļa rezultātā, iespējams, pakalpojumu pasūtītājam ir radies izmaksu sadārdzinājums 16 472,3 tūkst. *euro* apmērā.
15. Savstarpēji sadarbojoties ar Valsts kasi, Valsts kontrole vērsa uzmanību uz nepieciešamību izveidot universālu piezīmi, kas nodrošinātu gada pārskata lietotājus ar informāciju par kontrolējošo institūciju pieņemtajiem lēmumiem un to ietekmi un/vai iespējamo ietekmi uz valsts un/vai pašvaldību budžetiem nākotnē, kā arī nodrošinātu informācijas uzkrāšanu.
16. Ņemot vērā, ka Ministru kabinets uzdeva atbildīgajām un līdzatbildīgajām institūcijām īstenot pasākumus konkurences tiesību pārkāpuma riska mazināšanai, bet tie īstenoti tikai daļēji un atsevišķu pasākumu izpilde ir ieviešanas procesā, Valsts kontrole turpinās sekot līdzi gan pasākumu īstenošanas progresam, gan valdības turpmākiem lēmumiem konkurences tiesību pārkāpuma riska mazināšanai, kā arī tam, lai informācija tiktu atbilstoši atklāta budžeta iestāžu gada pārskatos.

ZIŅOŠANA PAR CITU INFORMĀCIJU

17. Finanšu ministrijas vadība ir atbildīga par citu gada pārskatā iekļauto informāciju:
  - 17.1. vadības ziņojumu par saimnieciskā gada pārskatu;
  - 17.2. pārskatu par konsolidētā kopbudžeta izpildi 2022. gadā un tā pielikumu.
18. Valsts kontroles atzinums neattiecas uz citu gada pārskatā iekļauto informāciju. Veicot finanšu revīziju, Valsts kontroles pienākums ir iepazīties ar citu gada pārskatā iekļauto informāciju un izvērtēt, vai tajā iekļautā informācija nav būtiski atšķirīga no finanšu pārskatā iekļautās informācijas vai revīzijas laikā iegūtās citas informācijas vai arī kādā citā veidā tā nav būtiski sagrozīta. Ja, pamatojoties uz veikto revīzijas darbu, Valsts kontrole secina, ka cita gada pārskatā iekļautā informācija ir būtiski sagrozīta, tās pienākums ir ziņot par šiem apstākļiem. Iepazīstoties ar vadības ziņojumu, pārskatu par konsolidētā kopbudžeta izpildi 2022. gadā un tā pielikumu, Valsts kontrole nav konstatējusi apstākļus, par kuriem būtu jāziņo.

REVIDĒJAMĀS VIENĪBAS VADĪBAS ATBILDĪBA

19. Finanšu ministrs ir atbildīgs par to, lai Saimnieciskā gada pārskats būtu sagatavots atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Šī atbildība paredz izveidot, ieviest un uzturēt tādu iekšējās kontroles sistēmu, kas nodrošina Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu bez krāpšanas un kļūdu izraisītām

² Līgumsabiedrība (pilnsabiedrība u. c. sadarbības formas), kurā kāds no kartēļa lietas dalībniekiem ir piedalījies.

³ Emisijas kvotu izsolišanas instruments (EKII) ir Latvijas Republikas valsts budžeta programma. Informācija par EKII finansēto projektu konkursu aktualitātēm, kā arī projektu pieteikšanas, izskatīšanas, apstiprināšanas un finansējuma piešķiršanas kārtību ir atrodamā Klimata un Enerģētikas ministrijas tīmekļvietnē www.kem.gov.lv un SIA "Vides investīciju fonds" tīmekļvietnē www.lvif.gov.lv.

⁴ Finanšu ministrijas Centrālās finanšu un līgumu aģentūras 2022. gada pārskata piezīme "CITA.KART.FONDI" kopsumma 18 899 tūkst. *euro* un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 2022. gada pārskata piezīme "CITA.KART.FONDI" kopsumma 200 tūkst. *euro* un papildus sniegtie skaidrojumi kopsumma 1 550 tūkst. *euro*.

neatbilstībām, kā arī izvēlēties un lietot piemērotu grāmatvedības uzskaites pamatprincipu aprakstu.

VALSTS KONTROLES ATBILDĪBA

20. Valsts kontroles mērķis ir iegūt pietiekamu pārlicēību par to, vai Saimnieciskā gada pārskatā kopumā nav krāpšanas vai kļūdu izraisītu būtisku neatbilstību, un sniegt par to atzinumu. Pietiekama pārlicēība ir augsta līmeņa pārlicēība, taču tā negarantē, ka revīzijā, kas veikta saskaņā ar starptautisko publiskā sektora revīzijas standartu prasībām, vienmēr tiks atklāta būtiska neatbilstība, ja tāda pastāv. Neatbilstības var rasties krāpšanas vai kļūdu dēļ, un tās ir uzskatāmas par būtiskām, ja var pamatoti uzskatīt, ka tās katra atsevišķi vai visas kopā varētu ietekmēt ekonomiskos lēmumus, ko lietotāji pieņem, balstoties uz šiem finanšu pārskatiem.

Šis atzinums ir apstiprināts Valsts kontroles padomes 2023. gada 14. septembra sēdē (protokols Nr.47, 1.§). Atzinums stājas spēkā Valsts kontroles Revīzijas un metodoloģijas departamenta lēmuma par revīzijas ziņojuma “Par Latvijas Republikas 2022. gada konsolidēto pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” apstiprināšanu spēkā stāšanās brīdī.

Valsts kontroliera p.i.,
Valsts kontroles padomes loceklis

Edgars Korčagins

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI
PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU